

6 POMORSKA DYWIZJA PIECHOTY

PATRON SZKOŁY

Rok 1944 przyniósł istotne zmiany na arenie politycznej. Za sprawą największej operacji desantowej w Normandii państwa sprzymierzone zdołały utworzyć drugi front na ziemiach Europy zachodniej. Od wschodu natomiast parła Armia Czerwona, spychając coraz bardziej na Zachód oddziały Wehrmachtu (armii niemieckiej). Wśród sił sprzymierzonych nie zabrakło Polaków.

20 lipca 1944 roku wojska radzieckie razem z pierwszą Armią Wojska Polskiego dotarły do rzeki Bug i po jej sforsowaniu wkroczyły na ziemie polskie. Na terenach wyzwolonych przystąpiono do tworzenia zrębów państwowości polskiej, mobilizowano rekrutów do polskich sił zbrojnych.

Zgodnie z rozkazem gen. dyw. Zygmunta Berlinga dotyczącym formowania dalszych jednostek Wojska Polskiego wydanym 5 lipca 1944 roku rozpoczęto tworzenie 6 Dywizji Piechoty.¹ Na teren formowania wyznaczono miejsce nieopodal miejscowości Żytomierz. Letnia ofensywa radziecka i wyparcie Niemców z ziem południowo – wschodnich Polski spowodowały, że dalsza organizacja dywizji zostanie oparta o te tereny.

Po przeniesieniu dywizji z Żytomierza do Przemyśla zaczęto mobilizować do niej poborowych z powiatów : Lesko , Sanok , Przemyśl.. Oprócz osób wyznaczonych do formacji wcielano też ochotników , którzy wyrażali chęć walki z okupantem hitlerowskim.

Pod względem przynależności narodowej struktura dywizji przedstawiała się następująco:

- Oficerowie pochodzili z szeregów Armii Czerwonej i byli Rosjanami lub Rosjanami polskiego pochodzenia. Jednak w miarę upływu czasu kadre

¹ DP liczyła według etatu 11402ludzi

zaczęli uzupełniać Polacy -słuchacze rzyzańskiej oraz lubelskiej Wyższej Szkoły Oficerskiej.

- Podoficerowie należeli do narodowości polskiej i zaledwie 1% z nich to obywatele ZSRR.
- Szeregowcy w 98% należeli do narodowości polskiej Dowódcą dywizji został płk Gienadij Szejpak.

Ogólnie mówiąc, dywizja stanowiła formację młodą pod względem wieku, ale tym samym mogącą wykonywać zadania o różnym stopniu trudności.²

Przez cały czas tworzenia formacji problem stanowiło słabe zaopatrzenie zarówno jeśli chodzi o sprzęt wojskowy jak i wyżywienie . Ciągle brakowało też kadry oficerskiej.

Przez cały okres pobytu w Przemyślu (od sierpnia 1944 do grudnia 1944roku) żołnierze dywizji podlegali szkoleniu. Głównie skupiano się nad tematyką działań zaczepnych, zgrywaniu związków taktycznych oraz przygotowywaniu indywidualnym pojedynczego żołnierza do działań na przyszłym polu walki.

Zajęcia bardzo wiernie przypominały warunki prawdziwych starć, ponieważ żołnierze jak najszybciej mieli zetknąć się z przeciwnikiem Oprócz szkolenia, Przemyśl przeszedł do historii jako miejsce, gdzie żołnierze złożyli uroczystą przysięgę , której słowa mówiły o wierności krajowi oraz walce z okupantem. Całą rotę kończyły słowa: ” Tak mi dopomóż Bóg”.

Po ukończeniu szkolenia i złożeniu uroczystej przysięgi 6 DP zapadała decyzja odnośnie przynależności bojowej. Zgodnie z rozkazem jednostka została przydzielona 1 Armii Wojska Polskiego i już na Boże Narodzenie roku 1944 pierwsze jej oddziały zaczęto wysyłać na front.

² Np. Pod koniec wojny Niemcy zaczęli wcielać niemal wszystkich zdolnych do noszenia broni - batalion żołądkowców

Pierwszym zadaniem bojowym był udział w ramach tak zwanej operacji styczniowej przeprowadzonej przez wojska Pierwszego Frontu Białoruskiego. Celem tej operacji było zdobycie Warszawy i zniszczenie sił nieprzyjaciela znajdujących się w okolicach miasta.

Miasto Warszawa stanowiło ważny punkt systemu niemieckiej obrony nad środkową Wisłą. Stolica przedwojennej Polski od 1. sierpnia 1944 roku została przydzielona do strefy operacyjnej niemieckiej 9 armii. Jej główny dowódca gen. Luttwitz ogłosił miasto twierdzą³.

Bitwa o Warszawę stanowiła chrzest bojowy 6DP, której wyznaczono jedno z głównych zadań. Jednostki dywizji miały wejść do działań zaczepnych w pierwszym rzucie Armii następnie atakować Niemców od wschodu.

Po ciężkich walkach i wyzwoleniu Warszawy dywizja, spychając wojska wroga, przybyła na Pomorze. Tam rozpoczęła swoje najkrwawsze boje o przełamanie pozycji Wału Pomorskiego. (pierwsze dni lutego 1945 roku)

Wał Pomorski stanowił system obronny zamknięty prostokątem twierdz Kostrzyn, Kołobrzeg, Szczecin i na tym obszarze zlokalizowano główne rubieże obrony. Stanowiły je:

- żelbetonowe schrony bojowe,
- zapory z min przeciwpancernych, przeciwpiechotnych.

Wszystko to zostało oparte o niezwykle trudne warunki terenowe.

Szczególnie zażarte boje 6 DP toczyła o miasto Kołobrzeg. Miejsce to, stanowiące bazę zaopatrzeniową i jednocześnie teren ewakuacji, Niemcy postanowili bronić do ostatniego żołnierza.

Kołobrzegu bronili zarówno żołnierze oraz cywile siły lądowe i morskie, liczące około 12 tysięcy ludzi.⁴ Ostatecznie ten punkt oporu został zdobyty. Jednak walki toczony o Wał Pomorski (od pierwszych dni lutego do 18 marca 1945 roku) poza chwałą przyniosły 6 DP

³ Zgodnie z tym należało bronić miasto za wszelką cenę do ostatniego żołnierza

⁴ Siły morskie to między innymi krążowniki „Admirał Sheel” i „Lutzow”, perwała też grupa pancerna „Bayer” w składzie 18 dział pancernych i czołgów, 18 transporterów opancerzonych z dywizji „Holstein”, pociąg pancerny.

znaczne straty w ludziach i sprzęcie. Dowództwo dowodem uznania dla działań formacji nadało jej miano Pomorskiej. Według tego postanowienia Dywizja mogła odtąd używać dodatkowej nazwy „Pomorska”, co miało upamiętnić jej ciężkie zmagania frontowe.

Po ciężkich bojach 6 Pomorska Dywizja Piechoty była obecna przy historycznym momencie zaślubinach Polski z Bałtykiem, co stanowiło dla niej szczególne wyróżnienie.

Ostatni rozkaz bojowy dotyczył udziału formacji podczas operacji berlińskiej (kwiecień - maj 1945 roku) mającej na celu zdobycie stolicy Rzeszy i ostatecznym pokonaniu Niemiec.

Według planów operacyjnych dowództwa 6 Pomorska DP została skierowana w pierwszym rzucie operacyjnym Pierwszego Frontu Białoruskiego. Jej zadanie dotyczyło odciążenia od Berlina zgrupowanych sił nieprzyjaciela oraz okrążenia miasta, by później zająć pozycję nad rzeką Łabą.

Dywizja, walcząc o zdobycie stolicy Niemiec, zakończyła swój szlak wojenny 4. maja 1945 roku nad Rzeką Łabą. Jej działania w ramach operacji trwały 17 dni. Podobnie jak podczas operacji pomorskiej żołnierze wzięli oprócz walki.

Podczas działań wojennych 6 Pomorska DP straciła 2351 ludzi a największe straty poniósł 18 pp.

Po dywizja przeszła do zadań pokojowych polegających na zabezpieczaniu granicy państwa od pld. - zach., natomiast organizacyjnie przydzielono ją do Krakowskiego Okręgu Wojskowego.

W przez cały okres szlaku bojowego 6 Pomorska Dywizja Piechoty otrzymała następujące odznaczenia:

- 21 kwiecień 1945 roku **Order Krzyża Grunwaldu II klasy,**
- 29 września **Order Krzyża Virtuti Militarii V klasy,**

a miano kołobrzeskich uzyskały pułki piechoty 14, 16 i 18.

W czerwcu 1957 roku 6 Pomorska DP zgodnie z rozkazem ministra obrony narodowej z 15 czerwca 1957 została przekształcona na nowy związek taktyczny 6 Pomorską Dywizję Powietrzno – Desantową, która stacjonowała na terenie Krakowa, Niepołomic , Oświęcimia i Bielska –Białej.

W roku 1986 dywizję przemianowano na 6 Pomorską Brygadę Powietrzno - Desantową.

Po restrukturyzacji z roku 1989 nazwa uległa znowu zmianie na 6 Pomorską Brygadę Desantowo – Szturmową . W roku 1991 jednostka otrzymała imię gen. Stanisława Sosabowskiego, jednak zrezygnowano z nazwy „pomorska”.

Rok 1992 przyniósł kolejne zmiany dotyczące nazwy. Odtąd jej nazwa brzmi: „6 Brygada Desantowo – Szturmowa” i jest podporządkowana reaktywowanemu krakowskiemu okręgowi wojskowemu.

Żołnierze ci-spadochroniarze stanowili i stanowią elitę Wojska Polskiego , brali udział w misjach pokojowych na terenach Bliskiego Wschodu.

Opracował: mgr Marcin Paszkiewicz